

ΗΘΗ ΚΑΙ ΕΘΙΜΑ ΤΗΣ ΑΡΑΧΩΒΑΣ ΓΙΑ ΤΙΣ ΓΙΟΡΤΕΣ ΤΩΝ ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΩΝ

Σκηνικό : Πάνω στη σκηνή σαλόνι παλιού αραχωβίτικου σπιτιού .

Κάτω από τη σκηνή πιο σύγχρονο σαλόνι.

ΚΑΤΩ

Εγγονάκι 1 : Γιαγιά στόλισες το δέντρο σου ;

Γιαγιά : Όχι ακόμα παιδάκι μου. Την άλλη βδομάδα.

Εγγονάκι 2 :Εμείς στο σπίτι μας το έχουμε στολίσει εδώ και δύο εβδομάδες.

Εγγονάκι 3 : Το δέντρο μας είναι τεράστιο. Έχει ύψος δύο μέτρα και πεντακόσια φωτάκια χρωματιστά.

Εγγονάκι 1: Για να βάλει το αστέρι στην κορυφή, ο μπαμπάς ανέβηκε στη σκάλα!

Παππούς :Πόσο άλλαξαν οι εποχές! Εμείς παλιά...

Γιαγιά : Άσε τι κάναμε εμείς παλιά.

Όλα τα εγγονάκια : Πες μας, πες μας παππού!

Παππούς : Εμείς παλιά δεν στολιζαμε έλατο. Ένα κλαδί ελιάς φέρναμε στο σπίτι και...

ΠΑΝΩ (ΣΚΗΝΗ 1)

Παιδί 1: Μπαμπά γύρισες από τις ελιές; Κοντεύουν τα Χριστούγεννα. Πρέπει κι εσύ να ξεκουραστείς λίγο.

Παιδί 2: Τι κρατάς εκεί : Τι μας έφερεις;

Πατέρας : Είχα πάει να τινάξω τις ελιές. Όπως τίναζα λοιπόν, έσπασε τούτο το κλαδί. Σκέφτηκα να το μαζέψω και να το φέρω να το στολίσουμε για το δωδεκαήμερο.

Παιδί 1 :Με τι θα το στολίσουμε ; Θέλω να γίνει πολύ όμορφο !

Παιδί 2 :Μήπως βρήκες και κανένα στολίδι στις ελιές ;

Μητέρα : Πού τέτοια τύχη! Κάτι θα σκεφτώ όμως... Πάω να φέρω το βαμπάκι και θα δείτε πόσο όμορφο θα γίνει.

(Φέρνει από μέσα το βαμπάκι.)

Παιδί 1 : Θα το κάνουμε να μοιάζει χιονισμένο, όπως είναι τα δέντρα στον Παρνασσό τώρα το χειμώνα !

Παιδί 2 :Δώσε και σε μένα να βάλω.

Μητέρα : Άντε και του χρόνου !

Παιδί 1: Είναι πολύ ωραίο το δέντρο μας. Μέχρι τότε θα το κρατήσουμε στολισμένο ;

Μητέρα : Είπαμε για το δωδεκαήμερο.

Παιδί 2 : Και τι είναι το δωδεκαήμερο, θα μου εξηγήσετε κι εμένα ;

Μητέρα : Δωδεκαήμερο είναι οι δώδεκα μέρες από τα Χριστούγεννα μέχρι τα Θεοφάνεια.

Πατέρας : Είναι όμως και οι μέρες που θα ξεκουραστούμε κι εμείς λίγο από τα κτήματα...

ΚΑΤΩ

Εγγονάκι 1 : Κατάλαβα. Εσείς τα κάνατε όλα απλά. Μη μου πεις ότι στην εποχή σας τα παιδιά δεν έλεγαν ούτε τα κάλαντα ;

Γιαγιά : Και βέβαια τα έλεγαν. Και την παραμονή των Χριστουγέννων και της Πρωτοχρονιάς. Όμως μόνο τα αγόρια.

Εγγονάκι 2 :Και ποια κάλαντα έλεγαν ; Τα Τρίγωνα – Κάλαντα ;

Γιαγιά : Όχι , τα παραδοσιακά.

Εγγονάκι 3 : Τι άλλο κάνατε την παραμονή ; Μόνο τα κάλαντα λέγατε ;

ΠΑΝΩ (ΣΚΗΝΗ 2)

Μητέρα : Ξημέρωσε . Πρέπει να κάνω ησυχία να μην ξυπνήσω τον άντρα μου.

Γιαγιά : Γιατί κόρη μου, φοβάσαι μήπως βάλει τις φωνές ;

Μητέρα : Όχι μάνα . Απλώς τον λυπάμαι. Από νύχτα σε νύχτα τίναζε χθες τις ελιές.

Γιαγιά : Καλά λες . Φτάσαν όμως Χριστούγεννα και θα ξεκουραστεί.

Μητέρα : Όπου να 'ναι θα ρθουν τα παιδιά για τα κάλαντα. Πρέπει να προλάβω να παντρέψω τη φωτιά.

Γιαγιά : Πήγαινε λοιπόν να φέρεις το μεγάλο κούτσορο που έχω ξεχωρίσει. Κάθε χρόνο τέτοια μέρα το βάζουμε στο τζάκι και καίει μέχρι την Πρωτοχρονιά.

(Η μητέρα φεύγει και επιστρέφει κρατώντας ένα μεγάλο κούτσορο.)

Μητέρα : Έλα μάνα , η σειρά σου τώρα να το ρίξεις στη φωτιά.

Γιαγιά : *(Ρίχνοντας το κούτσορο στη φωτιά.)* Όσα πλούτη έχει η φωτιά, τόσα να 'χει τούτο το σπίτι. Μέσα της να καούν όλα τα κακούδια και του χρόνου να είμαστε πάλι όλοι μαζί εδώ.

(Χτυπάει η πόρτα)

Παιδιά : Να τα πούμε ;

Μητέρα : Να τα πείτε.

Παιδιά: Κάλαντα

Γιαγιά : Ελάτε να σας φιλέψω μύγδαλα και καρύδια. Καθίστε να ζεσταθείτε.

Παιδί 1 : Δε μπορούμε να μείνουμε γιατί βιαζόμαστε.

Παιδί 2 : Πρέπει να πάμε και στον κάτω μαχαλά.

Παιδί 3 : Είναι και ο Κούκουρας. Μην τον ξεχνάτε.

Παιδί 1 : Μακάρι να μπορούσαμε να ζεσταθούμε λίγο. Πριν να βγει ο ήλιος ξεκινήσαμε και έχουμε ξεπαγιάσει.

Παιδί 2 : Και τι να κάνουμε. Να καθυστερούμε ;

Παιδί 3 : Αν αργήσουμε θα μας λένε : << Μας τα παν άλλοι >>. Ελάτε πάμε.

(Η γιαγιά φιλεύει τα παιδιά και φεύγουν)

ΚΑΤΩ

Εγγονάκι 1 : Πο πο ! Τόσο πρωινό ξύπνημα , τόσο περπάτημα σε όλο το χωριό, μόνο για λίγα μύγδαλα και καρύδια ;

Εγγονάκι 2 : Εγώ προτιμώ τα λεφτά. Παππού να τα πω ;

Παππούς : Είναι νωρίς ακόμα παιδί μου. Έλα την παραμονή και θα σε φιλέψω.

Γιαγιά : Εκείνα τα χρόνια τα μύγδαλα και τα καρύδια είχαν μεγάλη αξία. Εμείς νηστεύαμε σαράντα μέρες πριν τα Χριστούγεννα.

Εγγονάκι 3 : Και ανήμερα τα Χριστούγεννα ; Τι τρώγατε ; Γαλοπούλα γεμιστή ;

Γιαγιά : Ποια γαλοπούλα ; Εμείς τρώγαμε κοντοσούβλι και χριστόψωμο. Άντε και κανένα πορτοκάλι και μανταρίνι.

ΠΑΝΩ (ΣΚΗΝΗ 3)

(Μπαίνουν στο σπίτι ντυμένοι με τα καλά τους)

Πατέρας : Χρόνια πολλά (φιλιούνται σταυρωτά). Πόσο μ 'αρέσει αυτή η μέρα ! Φοράμε τα καινούρια μας ρούχα και πηγαίνουμε στην εκκλησία.

Παιδί 1 : Εμένα δε μ 'αρέσει και τόσο. Είναι νύχτα όταν πηγαίνουμε στην εκκλησία κι εγώ νυστάζω.

Μητέρα : Είναι το έθιμο έτσι. Η καμπάνα χτυπάει στις 5' το πρωί και η εκκλησία σχολάει μέχρι τις 7.

Παιδί 1 : Αυτό το έθιμο νομίζω ότι πρέπει να καταργηθεί. Εγώ προτιμώ το έθιμο που έχουμε για μετά την εκκλησία!

Πατέρας : Ώρα για το κοντοσούβλι. Πάω να φέρω τη σούβλα με το χοιρινό.

Παιδί 2 : Άντε γρήγορα. Πεινάω ! Όλη η γειτονιά μυρίζει ψημένο κρέας.

Παιδί 1 : Είδατε που σας είπα ; Το καλύτερο έθιμο είναι το κοντοσούβλι!

Μητέρα : Ελάτε να στρώσουμε το τραπέζι. Φέρτε τα πορτοκάλια, τα μανταρίνια και το χριστόψωμο.

Παιδί 3 : Πατέρα είναι έτοιμο το κρέας ;

Πατέρας : Έτοιμο. Το ξεσουβλίζω κι έρχομαι.

Μητέρα : Έλα Δήμο. Το κόψιμο του χριστόψωμου είναι δουλειά του πατέρα.

Πατέρας : (κάνει με το μαχαίρι σταυρό κι αρχίζει) Τούτο είναι του Χριστού, τούτο της Παναγίας, τούτο του σπιτιού, τούτο του φτωχού, της γιαγιάς, της μαμάς, των παιδιών και δικό μου.

Παιδί 1 : Ελπίζω φέτος να ξανακερδίσω το φλουρί.

Παιδί 2 : Αφού το κέρδισες πέρυσι. Άσε να χαρεί και κανένας άλλος !

Παιδί 3 : Φέτος έχω καλό προαίσθημα. Εγώ θα το κερδίσω.

ΚΑΤΩ

Εγγονάκι 1 : Τα Χριστούγεννα δηλαδή δεν τρώγατε γλυκά ; Μόνο για χριστόψωμο ακούω. Κουραμπιέδες, μελομακάρονα δεν είχατε ;

Γιαγιά : Κουραμπιέδες φτιάχναμε με το που έμπαινε ο Δεκέμβρης. Τους είχαμε στο σπίτι για να κερνάμε αυτές τις μέρες. Μετά τα Χριστούγεννα όμως φτιάχναμε το καλό γλυκό.

Εγγονάκι 2 : Τι εννοείς καλό γλυκό ;

Εγγονάκι 3 : Για μένα όλα τα γλυκά καλά είναι.

Παππούς : Η γιαγιά σας ήταν μαστόρισσα στα αηβασιλιάτικα και στα στριφτά και στους μπακλαβάδες.

ΠΑΝΩ (ΣΚΗΝΗ 4)

Γιαγιά : Δόξα τω Θεώ! Καλά περάσαμε και φέτος τα Χριστούγεννα !

Μητέρα : Καλά κι ευλογημένα. Από σήμερα όμως αρχίζει η μεγάλη κούραση για μας τις νοικοκυρές. Ήρθε η ώρα για τα γλυκά.

Γιαγιά : Μη σκας κόρη μου. Περισσότερη είναι η έννοια τους αν θα πετύχουν, παρά ο κόπος τους.

Μητέρα : Ας αρχίσουμε με τα στριφτά που είναι για μας και μετά φτιάχνουμε τους μπακλαβάδες που είναι για τους πάρα έξω.

Κόρη : Γιατί εμείς τρώμε μόνο στριφτά και τους μπακλαβάδες τους βάζετε ψηλά στο ράφι ;

Γιαγιά : Ο μπακλαβάς είναι ακριβό γλυκό. Θέλει ζάχαρη το σιρόπι του. Που να βρούμε τόση ζάχαρη ;

Κόρη : Τα στριφτά δε θέλουν ζάχαρη ;

Γιαγιά : Τα στριφτά παιδάκι μου τα σιροπιάζουμε με πετιμέζι που έχουμε μπόλικο στο κατώι.

Κόρη : Τι άλλο βάζουμε στα στριφτά ;

Μητέρα : Σουσάμι καβουρδισμένο, τριμμένη πορτοκαλόφλουδα και λεμονόφλουδα για το άρωμα. Όσο για το φύλλο θα το φτιάξω εγώ όπως μπορώ.

Κόρη : Κι αν δε μπορείς εσύ, τότε ποιος μπορεί ;

Μητέρα : Το φύλλο του μπακλαβά που θέλει τέχνη για να γίνει διάφανο, θα το ανοίξει η γιαγιά και φέτος.

Γιαγιά : Πού θα πάει, θα 'ρθει κι η σειρά σου κόρη μου κι έπειτα η σειρά της Μαρίας μας.

Κόρη : Θέλω να μου μάθεις φέτος γιαγιά να φτιάχνω μπακλαβά. Πες μου τι βάζουμε μέσα ;

Γιαγιά : Στον μπακλαβά βάζουμε μύγδαλο και καρύδι ψιλοκομμένο. Στο ταψί πάει ένα φύλλο, μία στρώση γέμιση.

Μητέρα : Με την κουβέντα ξεχάσαμε το φούρνο . Αν δεν είναι στο κανονικό του, τα γλυκά θα γίνουν ή κάρμαλο ή λάσπη.

Γιαγιά : Πάρε λίγο βαμπάκι, βάλ 'το στο ψωμόφτυαρο και κοίτα πότε θα ροδίσει. Αυτό είναι αλάθητο θερμόμετρο.

Μητέρα : Κι όταν καλοψηθούν τα βγάζουμε και τα μελιτώνουμε. Τα στριφτά με πετιμέζι και τους μπακλαβάδες με ζαχαρόνερο.

(Παίρνουν τα ταψιά και φεύγουν)

*Βγαίνουν τα παιδιά και λένε τα κάλαντα της Πρωτοχρονιάς.

ΚΑΤΩ

Εγγονάκι 1 : Μου τρέχουν τα σάλια. Γιαγιά εσύ ξέρεις να τα φτιάχνεις αυτά τα γλυκά ;

Γιαγιά : Ξέρω. Και θα φτιάξω κι απ 'τα δύο άμα θέλετε.

Παππούς : Μήπως θα πάρεις και κανένα κομμάτι μπακλαβά να το πας στη βρύση για να πάρεις το αμίλητο νερό ;

Εγγονάκι 2 : Σε ποια βρύση ; Τι είναι πάλι αυτό ;

Εγγονάκι 3 : Όλο καινούρια πράγματα ακούμε σήμερα !

Γιαγιά : Εκείνα τα χρόνια η νοικοκυρά σηκωνόταν στις 4 , πριν ακόμα χαράξει. Ντυνόταν, έπαιρνε μια καθαρή πετσέτα απ 'το σεντούκι, έναν τενεκέ για νερό, ένα κομμάτι μπακλαβά, ένα ρόδι και τραβούσε για τη βρύση.

Παππούς : Σε όλο το δρόμο δεν έπρεπε να μιλήσει σε κανέναν που συναντούσε. Βλέπεις το νερό έπρεπε να είναι αμίλητο. Έτσι το καλούσε η μέρα.

Γιαγιά : Όταν έφτανε στη βρύση έκανε το σταυρό της νιβόταν τρεις φορές κι έσκυβε να πιει νερό απ 'τη βρύση. Γέμιζε τον τενεκέ της , έριχνε την πετσέτα στον ώμο της , άφηνε τον μπακλαβά της στη βρύση και έπαιρνε αυτόν που έβρισκε εκεί. Μετά έπαιρνε μέσα απ 'τη βρύση μια πέτρα κι έφευγε για το σπίτι.

Εγγονάκι 3 : Και στο σπίτι τι γινόταν ;

ΠΑΝΩ (ΣΚΗΝΗ 5)

(Μπαίνει η νοικοκυρά και χτυπάει δυνατά την πόρτα της αυλής)

Μπαίνοντας πετάει το ρόδι και λέει :

Νοικοκυρά : Όπως είναι γεμάτο τούτο το ρόδι, έτσι να είναι γεμάτο και τούτο το σπίτι. Ποτέ να μην του λείψουν τα καλούδια.

Χτυπάει με την πέτρα τον άντρα της.

Όπως είναι γερό τούτο το λιθάρι, έτσι να είσαι γερός κι εσύ και όλη η φαμελιά μας.

Ρίχνει την πέτρα κάτω.

Γιαγιά : Άντε πάλι σήμερα να παντρέψουμε τη φωτιά . Πήγαινε να φέρεις τα δύο κούτσουρα που έχω κρατήσει για σήμερα.

Νοικοκυρά : Πάω γρήγορα. Μόλις γυρίσω φεύγουμε αμέσως για την εκκλησία.

Γιαγιά : Εγώ θα μείνω να ετοιμάσω τη φωτιά για το κοντοσούβλι.

ΚΑΤΩ

Εγγονάκι 3 : Ουφ ! Με ζαλίσσατε με τις ιστορίες σας. Τελειώσανε επιτέλους οι δώδεκα μέρες των γιορτών ;

Παππούς : Όχι , είναι ακόμα η γιορτή των Θεοφανίων.

Εγγονάκι 2 : Πηγαίνατε στη θάλασσα να πιάσετε το σταυρό ;

Παππούς : Ποια θάλασσα ; Στην κολυμπήθρα της εκκλησίας αγιάζαμε το νερό και μετά ...

ΠΑΝΩ (ΣΚΗΝΗ 6)

Η οικογένεια μπαίνει στο σπίτι μετά την εκκλησία.

Παιδί 1 : Πο , πο κρύο που κάνει ! Πάγωσαν τα χέρια μου !

Παιδί 2 : Με το που βγήκαμε από την εκκλησία μας πούντιασε ο Κατεβατός.

Πατέρας : Να χαίρεστε που αγιάστηκαν τα νερά με τέτοιο κρύο. Αυτό σημαίνει ότι θα έχουμε μαλακό χειμώνα για σαράντα ημέρες.

Παιδί 1 : Γιατί, αν είχε λίγο ήλιο να μας ζεστάνει, τι θα παθαίναμε ;

Πατέρας : Τότε , αλίμονό μας, ένα μπόι θα πήγαινε το χιόνι και θα μας έχωνε σαράντα μέρες μες στα σπίτια μας.

(Χτυπάει η πόρτα)

Μητέρα : Σος ! Ήρθε ο παπα –Γιάννης.

Παπάς : Εν Ιορδάνη βαπτιζομένου σου Κύριε ...

(Ρίχνει αγιασμό στο δωμάτιο, τον φιλεύουν και φεύγει .)

Παιδί 2 : Γιατί ήρθε και στο σπίτι μας ο παπάς; Αφού πήγαμε εμείς στην εκκλησία !

Μητέρα : Ήρθε ν 'αγιάσει το σπίτι για να φύγουν τα Καλικαντζάρια.

Παιδί 2 : Ευτυχώς , γιατί εγώ τους φοβάμαι τους Καλικάντζαρους !

Μητέρα : Μην ανησυχείς, για έναν χρόνο δε θα μας ενοχλήσουν.

ΚΑΤΩ

Γιαγιά : Αυτά ήταν τα έθιμα του δωδεκαήμερου.

Παππούς : Ευτυχώς που ήρθατε σήμερα και τα θυμηθήκαμε με τη γιαγιά σας.

Εγγονάκι 1 : Μακάρι να γιορτάζαμε και σήμερα έτσι.

Εγγονάκι 2 : Κι εγώ ζηλεύω όλ 'αυτά που κάνατε παλιά.

Εγγονάκι 3 : Κι ας μην μας έφερνε δώρα ο Άη –Βασίλης.

Παππούς : Μη ζηλεύετε εκείνα τα χρόνια. Παρόλο που ήτα όμορφα είχαν πολλές δυσκολίες.

Γιαγιά : Εσείς να ζείτε την εποχή σας και να χαίρεστε κάθε φορά που φτάνουν αυτές οι μέρες.

Παππούς : Κάθε εποχή άλλωστε έχει τις δικές της ομορφιές.

Όλοι μαζί: ΧΡΟΝΙΑ ΠΟΛΛΑ

ΚΑΤΩ

Παππούς :

Γιαγιά :

Εγγονάκι 1 :

Εγγονάκι 2 :

Εγγονάκι 3 :

ΣΚΗΝΗ 1

Πατέρας :

Μητέρα :

Παιδί 1 :

Παιδί 2 :

ΣΚΗΝΗ 2

Μητέρα :

Γιαγιά :

Παιδί 1 :

Παιδί 2 :

Παιδί 3 :

ΣΚΗΝΗ 3

Πατέρας :

Μητέρα :

Παιδί 1 :

Παιδί 2 :

Παιδί 3 :

ΣΚΗΝΗ 4

Γιαγιά :

Μητέρα :

Κόρη :

ΣΚΗΝΗ 5

Νοικοκυρά :

Γιαγιά :

ΣΚΗΝΗ 6

Παπάς :

Πατέρας :

Μητέρα :

Παιδί 1 :

Παιδί 2 :